

ژورنال علمی و مطالعات
پرتال جامع علوم انسانی

بازی

کریم رنجبه بازو

بازی به کودک کمک می کند تا دنیایی را که در آن زندگی می کند بشناسد، بفهمد و کنترل کند و میان واقعیت و تخیل فرق بگذارد. کودک هنگام بازی درباره خودش، دیگران و رابطه اش با آن ها چیز یاد می گیرد. کودک در بازی با دیگران حس همکاری را فرا می گیرد. در خانه بازی کردن حس خصومت میان والدین و کودک

بازی عبارتست از هر نوع فعالیتی که برای تفریح و خوشی و بدون توجه به نتیجه های نهایی صورت می گیرد. انسان بطور داوطلبانه وارد این فعالیت می شود و هیچ نیروی خارجی با اجباری در آن دخیل نیست. بازی آن جنان قسمت پذیرفته شده ای از زندگی کودکی است که مردم کمتری به اهمیت نقش آن توجه می کنند.

بچه‌ها سرگرم بازی بودند و نوع بازی‌شان برای آنها خطری دربرداشت پدر و مادر احساس آسایش فکر می‌کردند. اما اکنون روان‌پزشکان به سرگرمی‌ها و بازی کودکان با دید دیگری می‌نگرند. آنان معتقدند این بازی‌ها زندگی سازند و درآینده کودکان تأثیر عمیقی دارند، با توجه لازم به بازی کودکان می‌توان از آنها افرادی مفید و موفق برای جامعه ساخت و نیز برعکس آن، گمراهانی ناموفق و خطاکار تحویل جامعه داد.

تحقیقات درباره بازی

اسپنسر، می‌گوید منظور عمده از بازی "خارج نمودن انرژی اضافی است" کودک لگد می‌زند، می‌غلطد، حیغ می‌کشد، پایه زمین می‌کوبد، برای این که نیروی اضافی بدن از این راه به مصرف برسد.

ویلیام استرن، در کتاب روان‌شناسی در دوره کودکی می‌گوید: بازی یک گزینه‌ای برای رشد و نمو استعدادها بوده و با تمرین مقدماتی برای اعمال آتی می‌باشد. منظور استرن این است که دختر کوچکی که به عروسک بازی علاقه دارد، به غیر عمد خود را آماده می‌نماید که در بزرگی از کودک پرستاری نماید و پسر بچه‌ای که جکش بدست می‌گیرد و میخ را از نظر تفریح به در و دیوار می‌کوبد، خود را برای مشاغلی که باید عهده‌دار شود آماده می‌سازد.

در این اواخر پاتریک، نظریه فدیمی بازی را مبنی بر اینکه بازی برای تخفیف خستگی ناشی از کار لازم است مورد بحث قرار داده است. او معتقد است که تمدن امروزی تفکر و استدلال و دقت در امور را برای پیشرفت مقاصد لازم دارد و

میان‌خواهر و برادرها را کاهش می‌دهد و منتهی به تطابق اجتماعی بهتر و محیط خانوادگی سالمتر می‌شود.

پیغمبر اسلام فرموده است: **مَنْ كَانَ عِنْدَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَابَ لَهُ** - کسیکه کودک نزد او است باید با او رفتار کودکانه در پیش گیرد. ۱۰

امام صادق (ع) فرموده: **دَعِ ابْنَكَ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ**

فرزند خود را آزاد بگذار تا سن هفت سالگی بازی کند. ۲۰

پیغمبر اسلام پدران و مربیان را گوشزد می‌نماید که هرگاه در کودکان خود جنبش‌های فوق العاده و باصطلاح شیطنت، مشاهده کردند از او مأیوس و نومید نگردند، زیرا این حالت یعنی شدت علاقه به بازی و فعالیت فوق العاده او در خردسالی، نشانه رسانی عقل او در بزرگسالی است. ۳۰

صالح بن عقبه روایت می‌کند که من از عبد صالح امام موسی بن جعفر (ع) شنیدم که فرمود: **يَسْتَحِبُّ غَرَامَةُ الْغَلَامِ فِي صَغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيمًا فِي كِبَرِهِ** ثم قال: **مَائِنْبَعِي الْإِنَانِ يَكُونُ هَكَذَا**. ۴۰

شایسته است کودک بهنگام خردسالی بازیگوش و شرور باشد تا در بزرگسالی، صبورو شکیبا گردد، سپس فرمود شایسته نیست کودک جز این باشد.

غزالی در تعلیم کودک گفته است که باید برای کودک پس از درس دادن، مجالی برای بازی فراهم گردد تا خستگی‌های ناشی از درس بر طرف شده و برای مطالعه و درس دیگر مهیا شود.

شاید درگذشته توجهی به چگونگی و کیفیت بازی‌های کودکان نمی‌شد و تنها همین قدر که

دسته جمعی را در جوانان پرورش می دهد .

کارهای ذوقی

کارهای ذوقی نوعی بازی است و به علاقه فرد بستگی دارد . مثل جمع آوری انواع تمبر انواع گل و گیاه و پرندۀ یا پروانه و نگاهداری آنها در محل های مخصوص .

بازی های تقلیدی

تقلید کودکی از کودک دیگر یا از بزرگسالان امری غریزی است . کودک دوست دارد که کفش بزرگترها را به پا کند ، یا کلاه آنها را بر سر بگذارد . در این حال احساس می کند که بزرگ شده است . به بازی ، خیاطی ، آشپزی ، باغبانی یا مهمان بازی می پردازد . همه این بازیها به شکلی است که بزرگسالان انجام می دهند . کودک در این گونه بازیها ، حتی پرستار یا پزشک می شود . در این بازیها هدف معینی دنبسال نمی شود ، ولی خود تقلید غریزه کودک است .

بازی های پرتحرک

این بازیها را می توان کوشش غریزی کودکان برای تخلیه انرژی اضافی خود تعبیر کرد . وقتی که تویی را بدست کودکی در گروهی از کودکان می ساریم تا با آن بازی کنند ، و کودکان برای گرفتن توپ بدنبال آن می دوند ، در واقع سه کودک فرصت داده ایم تا انرژی اضافی خود را مصرف کنند .

بازی های درمانی

بازی هایی که با طیب خاطر و از روی علاقه فرد انجام می گیرد عمل فوق العاده مهمی را از نظر درمانی انجام می دهند . این نوع

دیگر مثل دوره های قدیم عضلات بزرگ بدن بطور کامل بکار نمی افتند ، بلکه انسان عصر کنونی از عضلات ظریف خود استفاده می کند و این نوع فعالیت که فقط دستگاه مغزی در آن دخالت دارد موجبات خستگی را فراهم می سازد . بنابراین برای رفع این خستگی ، عضلات ظریف باید بکار بیافتند .

با توجه به عقاید ذکر شده توسط دانشمندان تعلیم و تربیت جدید ، تنها می توان پاره ای از آنها را پذیرفت زیرا که کودکان سریعتر از بزرگسالان رشد بدنی دارند و در نتیجه بیرون دادن نیروی اضافی برای آنها لازم است و این موضوع احتیاج به تحقیقات بیشتری دارد .

تفاوت بازی با کار

بازی با کار تفاوت دارد ، زیرا کار فعالیتی است که هدف و غرضی را دنبال می کند ، در حالیکه بازی فعالیتی است که خود بخود برای بازی کننده مطبوع است ، بدون اینکه هدفی را تعقیب کند .

انواع بازی

بازیهای معمولی کودک

در این نوع بازی ها قاعده و قانونی حکومت نمی کند و کودک بدخواه خود با وسایلی که در اختیار دارد به بازی می پردازد .

بازی های ورزشی

این بازی ها طبق مقررات خاصی انجام می گیرد و هدفی را دنبال می کنند که همان تندرستی جسم و روان آنهاست و روحیه همکاری

بطور کلی بازی درمانی، روشی در اختیار آموزگار و روان شناس است جهت شناخت و کمک به کودکان ناسازگاری که در بیشتر موارد "کودکان دارای مشکل" خوانده می شوند، همان کودکانی که دارای مشکلات رفتار، مطالعه، سخن گفتن و حتی جسمی هستند و به توسط پزشک به درمانگر معرفی می شوند.

بازیها سبب می شود که عقده های کودک که زیر فشار ایجاد شده است گشوده شود. از این جهت بازی درمانی بطور وسیعی برای شناسائی ناراحتی های روانی کودک و عقده های ناشی از آن و نیز برای درمان کودک استفاده می شود. کودکانی هستند که تمام روز را به سبزی می گذرانند و به کسانی که می خواهند با آنها دوستی کنند آزار می رسانند. اغلب این کودکان به علت وجود تنش های درونی خویش، بیمارند و اینها کودکانی هستند که هر جا باشند به دردسر می افتند. آنها به خاطر حالت تدافعی دائم خود، خویشان را بیگانه می کنند، مشکلاتی

یادداشت ها

- ۱- وسائل الشیعه ج ۳ - ص ۳۱۵
- ۲- محله البیضاج ۲ - ص ۶۵
- ۳- محله پیوند. شماره ۶۳ ص ۲۲۶
- ۴- بحار الانوار ج ۱۴ ص ۲۷۹
- ۵- محله پیوند - شماره ۹ ص ۳۸
- ۶- بازی - جی. ای. هدفیلد - ترجمه مهدی قاسمیه.
- ۷- بازی درمانی - نوشته ویجرینیام. اکسلین - ترجمه احمد حجاران - ص ۶۳

دارند، اما نمی دانند آنها را بطور دقیق چگونه باید حل کنند. این دسته از کودکان بخشی از تنش های درونی را از راه رفتارهای خسونت آمیز و پرخاشگرانه خود بیرون می دهند اما همان رفتارها، درد سر بیشتری را برایشان بوجود می آورند. اینگونه بنظر می آید که علت ناسازگاری رفتار آنها، تغییر حرکت نیروی محرک درونی (سابق) تحقق خویش از مسیر اصلی است و لذا این سابق می باید به مسیر رفتاری سازنده تر حرکت داده شود.

این کودکان توسط والدین، مربیان آموزشی پزشکان و یا نهادهای دیگر، به منظور درمان از طریق بازی معرفی می شوند ۷

